

Sygn. akt II Ka 320/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 27 września 2017 r.

Sąd Okręgowy w Ostrołęce II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSO Ryszard Warda

Protokolant: Irena Dawid

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okr.: Ewy Sołodyna

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2017 r. na rozprawie

sprawy **A. M. (1)**

oskarżonego o czyn z art. 300 § 2 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez obrońcę oskarżonego oraz oskarżyciela publicznego

od wyroku Sądu Rejonowego w Wyszkowie dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie o sygn. akt II K 640/16

orzeka:

I. zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy,

II. zwalnia oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania odwoławczego.

Sygn. akt II Ka 320/17

UZASADNIENIE

A. M. (1) został oskarżony o to, że:

w dniu 10 września 2014r. w W., woj. (...), działając w celu udaremnienia orzeczenia XXVI GNc 709/14 Sądu Okręgowego w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy w Warszawie uszczuplił zaspokojenie swojego wierzyciela Hurtowni (...) z/s w W. w ten sposób, że na mocy aktu notarialnego (...)z dnia 10 września 2014r. darował swojej żonie E. M. (1) wchodzący dotychczas w skład ich majątku wspólnego zabudowaną działkę o nr (...) o obszarze 0,2022 hektara położoną we wsi D. gmina Z.,

tj. o czyn z art. 300 § 2 k.k.

Sąd Rejonowy w Wyszkowie wyrokiem z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie II K 640/16

- w ramach zarzucanego oskarżonemu A. M. (1) czynu uznał go za winnego tego, że w dniu 10 września 2014r. w W., woj. (...), w sytuacji grożącej mu niewypłacalności, udaremniał zaspokojenie swojego wierzyciela Hurtowni (...) z/s w W. w ten sposób, że na mocy aktu notarialnego (...) z dnia 10 września 2014r. darował swojej żonie E. M. (1) wchodzącą dotychczas w skład ich majątku wspólnego zabudowaną działkę o nr (...) o obszarze 0,2022 hektara położoną we wsi D. gm. Z., i tak opisany czyn zakwalifikował z art. 300 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. i za to skazał go i wymierzył mu karę 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

- na podstawie art. 69 § 1 i § 2 k.k., art. 70 § 1 pkt 1 k.k. wykonanie wymierzonej oskarżonemu kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 (trzech) lat;

- na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. zwolnił oskarżonego od zapłaty na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku złożył **prokurator**. Na zasadzie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. i art. 444 k.p.k. zaskarżył – powyższy wyrok w całości na niekorzyść oskarżonego A. M. (1)

Na podstawie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. i art. 438 pkt 1 k.p.k. wyrokowi temu prokurator zarzucił:

- obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 300 § 1 k.k., poprzez jego niezasadne zastosowanie, podczas gdy zgromadzony materiał dowodowy i ustalenia poczynione przez Sąd wskazują, iż oskarżony swym działaniem zrealizował znamiona przestępstwa z art. 300 § 2 k.k., a w szczególności działał w celu udaremnienia orzeczenia XXVI GNe709/14 Sądu Okręgowego w Warszawie XXVI Wydział Gospodarczy.

Na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. i art. 437 § 1 i 2 k.p.k. prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyjęcie, iż oskarżony A. M. (1) dopuścił się czynu z art. 300 § 2 k.k., zarzucanego w akcie oskarżenia i wymierzenie mu na tej podstawie kary.

Apelację od powyższego wyroku złożył także **obrońca oskarżonego**; na podstawie art. 425 § 1, 2 i 3 k.p.k. i art. 444 k.p.k. zaskarżył na korzyść oskarżonego powyższy wyrok Sądu Rejonowego w Wyszkowie Wydział II Kamy w całości.

W oparciu o treść art. 427 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 438 pkt 1 i 4 k.p.k., zaskarżonemu rozstrzygnięciu obrońca zarzucił :

I. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 300 § 1 k.k., przez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa wyczerpującego dyspozycję tego przepisu w sytuacji, gdy zachowanie oskarżonego polegające na zbyciu udziału w nieruchomości położonej we wsi D. w gminie Z. w powiecie (...), stanowiącą działkę nr (...) o obszarze 2.022 m², nie było nacechowane zamiarem w postaci udaremnienia zaspokojenie wierzyciela Hurtowni (...) z siedzibą w W., a nadto z zebranego materiału dowodowego wynika, iż oskarżony zarówno przed jak i w trakcie postępowania egzekucyjnego dokonał wpłat na poczet zadłużenia w łącznie kwocie 86 002 ,18 zł, wobec czego jego działania nie miały wpływu na przebieg i zakończenie postępowania egzekucyjnego, co w konsekwencji doprowadziło do dowolnej oceny materiału dowodowego przez sąd I instancji i przyjęcie, iż oskarżony wypełnił znamiona z art. 300 § 1 k.k., podczas gdy zebrany dowody świadczą o tym, że nie zostały wypełnione znamiona z tegoż artykułu zarówno po stronie podmiotowej jak i przedmiotowej.

Podnosząc powyższe zarzuty, na podstawie art. 427 § 1 k.p.k. w zw. z art. 437 § 1 i 2 k.p.k. obrońca wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu
2. zasądzenie na rzecz oskarżonego zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji oraz postępowanie apelacyjne.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacje złożone przez obrońcę oskarżonego oraz prokuratora są niezasadne i nie zostały przez Sąd Okręgowy uwzględnione.

Prokurator w swojej apelacji wskazuje, że Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów prawa materialnego tj. art. 300 § 1 k.k., poprzez niezasadne zastosowanie tego przepisu jako podstawy skazania oskarżonego A. M. (1). Zdaniem skarżącego, oskarżony winien być pociągnięty do odpowiedzialności karnej przy zastosowaniu art. 300 § 2 k.k., gdyż pomimo braku orzeczenia sądu, doskonale wiedział o swoim zadłużeniu wobec J. K. i dokonując darowizny na rzecz swojej żony, działał świadomie, z pokrzywdzeniem swojego wierzyciela.

Przedmiotem ochrony przepisów art. 300 kk są interesy majątkowe wierzyciela (lub wierzycieli) przed działaniami dłużnika udaremniającymi lub uszczuplającymi zaspokojenie jego roszczeń majątkowych, a ponadto ponadindywidualny interes społeczny w postaci przestrzegania zasad uczciwości i rzetelności w sprawach majątkowych, w szczególności w obrocie gospodarczym (dalszy przedmiot ochrony). W § 1 omawianego artykułu penalizuje się zachowania dłużnika, który wobec grożącej mu niewypłacalności lub upadłości udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela przez to, że składniki swego majątku usuwa, ukrywa, zbywa, darowuje, niszczy albo rzeczywiście lub pozornie obciąża. Określone w art. 300 § 2 kk przestępstwo udaremnienia egzekucji polega na podejmowaniu przez dłużnika opisanych w nim działań w stosunku do składników jego majątku, które już objęte zostały postępowaniem egzekucyjnym prowadzonym na podstawie orzeczenia sądu lub innego organu państwowego (egzekucja administracyjna), albo zajętych formalnym aktem zabezpieczającym, a nawet "zagrożonych" zajęciem. W judykaturze przyjmuje się, że stan taki zachodzi nie tylko wtedy, gdy wierzyciel już wystąpił z powództwem, żądając jego zabezpieczenia, lecz także wtedy, gdy z takim powództwem jeszcze nie wystąpił, ale dłużnik wie, iż zamierza wystąpić. Jest to jednak sytuacja trudna do oceny. Zbyt szeroka, oparta na domniemaniach interpretacja art. 300 § 2 kk mogłaby zagrażać dłużnikowi odpowiedzialnością za zwykłe działania gospodarcze w stosunku do mienia jedynie "zagrożonego" zajęciem (np. zbywanie niektórych składników majątku, zaciąganie pożyczek). Należy w związku z tym podkreślić, że podstawowym kryterium ograniczającym tę odpowiedzialność jest zawarte w art. 300 § 2 kk wymaganie, aby dłużnik działał w **celu udaremnienia** wykonania przewidywanego orzeczenia sądu lub innego organu państwowego w przedmiocie egzekucji składników jego majątku (zamiar bezpośredni kierunkowy) - patrz komentarz do art. 300 kk A. Marek. Różnica pomiędzy § 1, a § 2 art. 300 kk zachodzi również w stronie podmiotowej. O ile przestępstwa z art. 300 § 1 kk można popełnić w zamiarze bezpośrednim oraz ewentualnym, to przestępstwo z art. 300 § 2 kk można popełnić tylko w zamiarze bezpośrednim.

Sąd odwoławczy nie podziela tezy skarżącego. Istotą problemu w niniejszej sprawie była kwestia, czy oskarżony działał w celu udaremnienia czy tylko w razie grożącej mu niewypłacalności. Oskarżony darował żonie działkę położoną w miejscowości D. o numerze (...) w dniu 10 września 2014 r. Orzeczenie Sądu Okręgowy w Warszawie zasądzające na rzecz dłużnika kwotę 220.996,07 zł zapadło w dniu 30 września 2014 r. Zgodnie z literalnym brzemieniem art. 300 § 2 kk sprawcą wymienionego przestępstwa jest dłużnik, który udaremnia wykonanie orzeczenia Sądu lub innego organu. Na dzień dokonania darowizny tj. 10 września 2014 roku orzeczenie Sądu jeszcze nie zapadło czyli nie funkcjonowało w obrocie prawnym. Zadaniem Sądu brak jest w sprawie wystarczających dowodów na potwierdzenie tezy skarżącego. Z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, że oskarżony celowo dokonał darowizny na rzecz swojej żony tj. celowo pozbył się składniku swojego majątku. Sąd Odwoławczy w pełni podziela stanowisko Sądu Rejonowego do prawidłowości przypisania oskarżonemu sprawstwa z art. 300 § 1 k.k. Sąd Odwoławczy przyznał rację tezie stawianej przez Sąd I instancji, który kierował się **literalnym** brzmieniem przepisu art. 300 § 2 k.k., który wyraźnie stanowi, że odpowiada za czyn ten, kto w celu udaremnienia wykonania orzeczenia sądu lub innego organu udaremnia lub uszczupla zaspokojenie swojego wierzyciela. Słusznie więc Sąd Rejonowy zakwalifikował zachowanie oskarżonego z art. 300 § 1 k.k.

Apelacja obrońcy oskarżonego również nie zasługuje na uwzględnienie. Niewątpliwie oskarżony miał świadomość posiadania zadłużenia, dlatego też podjął czynność faktyczną i prawną – dokonanie darowizny na rzecz żony zmierzającą do uszczuplenia swojego majątku. Oskarżony jak i jego żona wiedzieli o zadłużeniu, z akt sprawy bezspornie wynika, że wierzyciel oskarżonego – J. K. wielokrotnie podejmował próby skontaktowania się z oskarżonym oraz z jego żoną. Postępowanie dowodowe w przedmiotowej sprawie przeprowadzone zostało przez Sąd Rejonowy w sposób wyczerpujący i wszechstronny. W oparciu o wyniki tego postępowania Sąd I instancji dokonał zasadnych ustaleń stanu faktycznego, doszedł do prawidłowych wniosków w kwestii winy oskarżonego, kwalifikacji prawnej przypisanego mu czynu i wymiaru kary. Uzasadnienie zapadłego orzeczenia w pełni odpowiada wymogom o jakich mowa w art. 424 § 1 k.p.k. - wskazano w nim jakie fakty sąd uznał za udowodnione lub nie udowodnione, na jakich w tej mierze oparł się dowodach i dlaczego nie uznał dowodów przeciwnych, szczegółowo wyjaśniono podstawę prawną orzeczenia. Apelacja obrońcy nie zawiera takich argumentów, które byłyby w stanie podważyć zgodność ocen Sądu I instancji z zasadami logicznego rozumowania i stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami faktycznymi i ocenami tego Sądu. Nadmienić należy, że oskarżony nie podnosił

okoliczności jakie wskazuje obrońca w apelacji. Oskarżony nie stawiał się na termin rozprawy, odmówił składania wyjaśnień. Argumentacja obrońcy oskarżonego, że oskarżony wpłacał niewielkie kwoty na poczet zadłużenia, by osiągnęły łączną kwotę ok. 86 000 zł, nie zasługują na uwzględnienie. Nie ulega wątpliwości, że oskarżony wiedział o grożącej niewypłacalności. Z jego wyjaśnień w toku postępowania przygotowawczego wynika, że miał świadomość, iż znajduje się w kłopotach finansowych. Nie sposób zgodzić się z obrońcą oskarżonego, że zgromadzone w sprawie dowody nie dostarczyły uzasadnienia do przyjęcia po stronie oskarżonego zamiaru udaremnienia zaspokojenia swojego wierzyciela. Oskarżony doskonale był zorientowany, że zobowiązany jest do zapłacenia należności na rzecz J. K.. Oskarżony wiedział, że toczy się postępowanie o zapłatę. Zbycie w drodze darowizny składników majątku żonie E. M. (2) w dniu 10 września 2014 r. działki bez wątpienia pozbawiło wierzyciela J. K. możliwości zaspokojenia się z tych składników majątku. Słusznie zatem uznał Sąd Rejonowy, że zachowanie oskarżonego było świadomym i celowym działaniem, zmierzającym bezpośrednio do udaremnienia zaspokojenia wierzyciela.

Wymierzona oskarżonemu A. M. (1) zaskarżonym wyrokiem kara 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem wykonania kary na okres próby lat 3 z pewnością nie przekracza stopnia winy, odpowiada stopniowi społecznej szkodliwości czynu mu przypisanego, jak również spełnia swoje cele zarówno w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, jak i cele zapobiegawcze i wychowawcze, które mają osiągnąć w stosunku do oskarżonej. Sąd Rejonowy wymierzył karę według swojego uznania, w granicach przewidzianych przez ustawę, bacząc, by jej dolegliwość nie przekraczała stopnia winy, uwzględniając stopień społecznej szkodliwości czynu oraz biorąc pod uwagę cele zapobiegawcze i wychowawcze, które ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. Bez wątpienia Sąd Rejonowy orzekając karę z warunkowym zawieszeniem wziął pod uwagę wszelkie okoliczności świadczące na korzyść oskarżonego na jakie powoływał się skarżący, a mianowicie niekaralności oskarżonego, sytuacji zdrowotnej, rodzinnej, zawodowej.

O kosztach procesu za postępowanie odwoławcze orzeczono na zasadzie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k. i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 23 czerwca 1973 r. o opłatach w sprawach karnych z późniejszymi zmianami,